Eduskunnan talousvaliokunta

Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle ja Euroopan keskuspankille: suunnitelma omaisuudenhoitoyhtiöksi

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt Finanssivalvonnalta asiantuntijalausuntoa liittyen valtiovarainministeriön perusmuistioon komission julkistamasta ei-sitovasta teknisestä suunnitelmasta kansallisista omaisuudenhoitoyhtiöistä ja muista järjestelyistä, joilla pankkien ongelmasaatavia voidaan vähentää. Suunnitelma on osa Euroopan komission maaliskuussa 2018 julkistamaa pankkisektorin riskienhallintapakettia, jolla vahvistetaan edellytyksiä pankkiunionin valmiiksi saattamiseksi. Yhtenä merkittävänä ongelmana yhteisen eurooppalaisen talletussuojan aikasaamiseksi on joidenkin maiden pankkien huono kunto mm. järjestämättömien luottojen suuresta määrästä johtuen.

Finanssivalvonnan asiantuntijalausuntona lausumme kunnioittaen seuraavaa.

Suomen kanta

Finanssivalvonta yhtyy pääosin Suomen kantaan. Muiden maiden veronmaksajat eivät saa joutua maksamaan toisten maiden pankkien ongelmien ratkaisua. Uusien ja olemassa olevien ongelmasaatavien ratkaisuissa on monia eri ratkaisuvaihtoehtoja, kuten valtiovarainministeriön perusmuistiossa tuodaan esiin. Sääntelyehdotukset ongelmalainojen jälkimarkkinoiden kehittämiseksi, lainavakuuksien täytäntöönpanon nopeuttaminen ja varausten tekeminen pankkien uusille ongelmalainoille ovat kaikki mahdollisten omaisuudenhoitoyhtiöiden ohella tärkeitä keinoja. Omaisuudenhoitoyhtiöihin liittyvät kokemukset viime vuosilta eri Euroopan maista ovat pääosin positiivisia.

Tärkeitä näkökohtia

Eurooppalaiset instituutiot, kuten Euroopan keskuspankin johdolla toimiva yhteinen pankkivalvontamekanismi (YVM) ja Euroopan järjestelmäriskikomitea (EJRK) ovat viime vuosina julkaisseet paljon ohjeistusta, valvojan odotuksia ja analyysiä järjestämättömien saamisten käsittelystä pankkitasolla ja myös kansallisen pankkijärjestelmän tasolla.

Esimerkiksi YVM julkaisi keväällä 2017 ohjeistuksen siitä, miten pankin pitää käsitellä ja organisoida järjestämättömien saamisten käsittely ja yleinen

politiikka pankissa, jotta taseessa olevat ongelmat hoidettaisiin mahdollisimman tehokkaasti. Ohjeistusta tarkennettiin keväällä 2018 sen suhteen millä aikataululla järjestämättömistä saamisista pitää tehdä luottotappiokirjauksia. Tämä on osa normaalia jatkuvaa valvontaa. EJRK puolestaan julkaisi kesällä 2017 dokumentin jossa järjestämättömien saamisten ongelmatiikkaa tarkasteltiin pankkijärjestelmätasolla ja jossa muun muassa kuvattiin "huono pankki" ja "hyvä pankki" – ratkaisuvaihtoehtoja. EKP on myös kuvannut julkaisuissaan ratkaisuvaihtoehtoja järjestämättömiin saamisiin liittyen.

Järjestämättömien saamisten ongelma keskittyy muutaman maan pankkijärjestelmään ja pankkikohtaiset erot taseen ongelmasaamisten määrässä ovat isot. Vaikka järjestämättömien saamisten määrä on laskenut viime vuosien aikana merkittävästi, on se kuitenkin edelleen huomattavan suuri mm. Italiassa, Sloveniassa, Portugalissa, Kyproksella ja Kreikassa. Suuri järjestämättömien luottojen määrä heikentää pankkien luotonantokykyä ja heikentää siten talouden kasvuedellytyksiä.

Komission mukaan omaisuudenhoitoyhtiöt, joihin liittyy valtiontukea, ovat lähtökohtaisesti poikkeuksellinen ratkaisu. Finanssivalvonta haluaa kuitenkin tuoda esille sen, että ongelmaluottojen isäntävaltion (mutta ei muiden EU-maiden) julkinen raha todennäköisesti nopeuttaa ratkaisujen löytymistä ja olisi siten hyödyllinen ja tarpeellinen vaihtoehto siirtymävaiheessa nykytilasta kohti valmista pankkiunionia. Muiden maiden veronmaksajat eivät kuitenkaan saa joutua maksamaan toisten maiden pankkien ongelmia. Saatavien siirrossa mahdollisesti perustettavaan omaisuudenhoitoyhtiöön pitää olla mahdollisimman selkeät kriteerit ja aikaikkuna saatavien siirtoon on järkevää politiikkaa. Yksi argumentti julkisellakin rahalla rahoitettavien omaisuudenhoitoyhtiöiden perustamisessa on se, että pankkien "hyvien" ja "huonojen" osien erottaminen eri yhtiöihin mahdollistaa pankeille keskittymisen paremmin varsinaisiin perustoimintoihinsa, ilman että yksittäinen pankki joutuu suunnittelemaan koko ajan vanhojen ongelmien hoitokeinoja.

On korostettava, että Euroopan Unionissa Pankkiunionin kolmas pilari, eli yhteisen talletussuojan aikaansaaminen edelleen viivästyy sen vuoksi, että järjestämättömien saamisten suurta ongelmaa ei ole saatu ratkaisua. Nopeat ja vaikuttavat ratkaisut järjestämättömien saamisten määrän alentamisessa ja niiden hoidon organisoinnissa – myös poikkeuksellisesti julkisella rahalla - ovat toivottavia, jotta Pankkiunionin loppuunsaattaminen toteutuisi.

FINANSSIVALVONTA

Samu Kurri
osastopäällikkö

Sampo Alhonsuo
pääanalyytikko